

Páll Endre emlékezetére

Az elmúlt év őszen szomorú hír érkezett a szomszédos Somogy megyéből. Október 6-án, 90 éves korában elhunyt Páll Endre, arany-, gyémánt- és vasokleveles erdőmérnök, a SEFAG Zrt. nyugalmazott vadászati felügyelője, a négy erdőmérnök-generációt felmutató Páll család legutóbbi doyenje, erdész- és vadásztársadalmunk ismert és elismert alakja, nagy öregje.

1923. szeptember 2-án született Sopronban. Ezt leszámítva, gyermek- és serdülőkorát a Zala megyei Szentpéterföldén töltötte, ahol édesapja, Páll Miklós erdőmérnök a herceg Esterházy hitbizomány erdőgondnokaként dolgozott. Bár e vidék mérhetetlenül szegény és elmaradott volt, ezért talán némi kárpótlásul, ahogy a későbbiek során egyik könyvében írta: „Göcsej csak úgy halmozta a természeti szépségeket. Domszorai között üde rétek nyarogtak. Ósbükkösei, égbetörő fenyőszálfásai templomi áhitatot keltek.”

Így, nem volt véletlen, hogy az erdész-hivatás elkötelezett családi hagyománya mellett, már zsenge fiatalságában mélyen megérintette a természet, benne az erdő és a vad szeretete és tisztelete, s nem utolsósorban az igazi vadászat utáni vágy, amely azután életre szóló szenvedélyévé vált. Mindezek egyértelműsítették, hogy a gödöllői premonstreieknél tett érettségije után, útja egyenesen vezetett a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bányá-, Kohó- és Erdőmérnöki Karára, Sopronba, ahol 1947-ben szerezte meg diplomáját.

Pályáját tapasztalatszerzés céljából – atyja kívánságára – a Lenti Fűrészüzemben kezdte, amely 1945 előtt az Esterházy hitbizomány büszkesége volt. Innen másfél év után a Novai Állami Erdőgondnoksághoz került, gondnokhelyettesi beosztásba.

1949-től a Zalacsányi Állami Erdőgondnokság vezetője lett, majd – ha rövid időre is – még az év novemberében édesapja egykori „vadregényes birodalmában” lehetett erdőgondnok, szeretett Szentpéterföldjén.

Az állami erdőgazdaságok létrehozásakor, 1950. augusztus 1-jétől a Lenti Állami Erdőgazdasághoz helyezték, ahol az őshonosnak számító erdeifenyő természetes úton történő sikeres felújításával, valamint a szállásban végzett közelítéssel és az út, vasút melletti rakodói választékolással korát

megelőzve fiatalon országos ismertségre tett szert.

1953 tavaszán váratlanul, de teljesen megalapozottan főmérnöki kinevezést kapott a Keszthelyi Állami Erdőgazdasághoz, ahonnan azonban négy év után, az 56-os forradalomban vállalt szerepe miatt, büntetésből áthelyezték az Észak-somogyi Állami Erdőgazdasághoz, Zamárdiba, ahol alacsonyabb munkakörben dolgozva, erdőművelési előadóként elsőnek alkalmazott az országban villanypáztort vadkárelhárítás céljából.

A nagy átszervezések időszaka, 1971-ben már a Somogyi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság kaposvári központjában találja, ahol rövid ideig szaktanácsadó, majd 1973–1982 között – nyugállományba helyezéséig – a szívének minden addiginál legkedvesebb munkakörében, mint vadászati felügyelő irányíthatta a 100 ezer hektáros vállalati vadászterület összes munkáját.

Feltétlen említést érdemel, hogy harmincöt éven át magas színvonalon ellátta a Gyótai Vadásztársaság vadászmesteri feladatait is, ahol 1981-ben egy bajor vadász világrekord gímszarvas-trófeát zsákmányolt.

Páll Endre, az ízig-vérig gyakorlati erdész- és vadász szakember, kiváló tollú íróként is értékállót, maradandót alkotott a magyar vadászati irodalomban.

A Vaddisznó és vadászata című, három kiadást megért könyve a témában máig alapműnek számít, s jelentős a szerepe szerkesztőként és társszerzőként A gímszarvas és vadászata című könyvet illetően is.

A múlt század '60-as éveinek végétől sorra jelentek meg bölcs és derűs életszemléletét tükröző, lebilincselően hangulatos, a vadászok, erdészek mellett a nagyközönségnek is szóló könyvei – így a Vadásztarisznya, a Legjobb vadászni, az Újra megtelt a vadásztarisznya, az Egy lövéssel kettő, a Mozaikok vadászéletemből és a Vadászszemmel Amerikában című kötetek –, amelyekkel nemcsak szórakoztatni akart, hanem fontos tanulságokat is kívánt átadni az olvasónak. Bizonyítani akarta „hogy a természet szeretete és a szívből fakadó tiszta vadászszenvetély milyen igaz örömet kínál az embernek.”

Páll Endre nem mindennapi, gazdag életútját pályája első felében jórészt az OEF által adományozott főhatósági kitüntetésekkel díjazták, míg később főleg vadászati elismerésekkel halmozták el, így birtoko-

sa volt többek között a Nimród-vadászéremtől, a Hubertus-kereszt aranyfokozattól a Magyar Nemzeti Vadászdrenden és a Magyar Vadászatért Érdemérmén át a Kamara Aranyérméig kitüntetéseknek. Szabad legyen itt életrajzi adatainak feldolgozása kapcsán hozzám írt kedves hangú leveléből idéznem: „Lacikám, ne vedd henccegésnek, hogy minden vadászati kitüntetést megkaptam, de egyrészt igaz, másrészt ismersz és eddig sem, de a jövőben sem fogok ezzel kérkedni.” Hát igen, szakmai tudásánál csak szerénysége volt nagyobb.

Egy kései vallomásából akár szakmai krédójának is vehetjük gondolatát: „Korunkban egyre fontosabbá válik a természet, az erdő, s a benne élő vad értéke és megbecsülése. Vallom, hogy hazánkban az erdészek, vadászok és természetszerető emberek összefogásával még meg lehet menteni azt a csodálatos összhangot, amely egymást segíti és a természet fennmaradását évszázadokra garantálja. Ha ehhez írásaimmal, munkámmal csak egy morzsányit is hozzá tehetek, már megkaptam jutalmamat. Hogy meddig, erre Tomka Mibály verssoraival válaszolok:

*Úgy bíttem végtelen futok,
az erdő el sosem ereszt,
tisztásra ért vadként gyanítom,
emelkedik a célkereszt.”*

Az erdészek és vadászok szeretve tisztelt Bandi bácsiját az elmúlt év szeptember elején a kaposvári Városházán köszöntötték 90. születésnapja alkalmából tisztelői, és Nagykanizsán élő hozzátartozói is jelen voltak, köztük testvéröccse, dr. Páll Miklós gyémántokleveles erdőmérnök. Akkor még nem gondolhattuk, hogy az általa citált versrészlet célkereszt hasonlata számára hamarosan beteljesedik, s alig több, mint egy hónap múlva örökre eltávozik közülünk. A sors még annyi időt hagyott neki, hogy a Kardosfai vadászházban a SEFAG Zrt.-től volt munkatársai szűk körben külön is köszönteni tudták.

Somogyi búcsúztatása a Gyótai Vadásztársaság vadászházának udvarán volt, ahol ez alkalomból emléke tiszteletére kopjafát is állítottak.

Végző búcsúztatására 2013. november 15-én, a nagykanizsai köztemetőben, szűk családi körben került sor, ahol református szertartás keretében helyezték hamvait örök nyugalomra édesapja sírboltjában.

Páll Endre, Bandi bácsi elment, de itt hagyta nekünk könyveiben életének értékes tapasztalatait, tanulságait, gazdag és szépséges emlékeit, egy emberséges, tiszta, igaz élet lenyomatát, hogy legyen kapaszkodónk életünk nehézségei közepette.

Dr. Baráth László
erdőmérnök